Länsstyrelsen
Värmland

Riksintresse för kulturmiljövården: Segerstad

Områdesnamn: Segerstad

Områdesnummer: K 19

Kommun: Karlstad

Socken: Segerstad

Sammanfattning

Innehåll

Fornlämningar, bybebyggelse. Brons-, järnålder, medeltid samt 1800- och 1900-tal.

Urvalsmotiv

Kontinuerligt format kulturlandskap med fyra större fornlämningskoncentrationer belägna i anslutning till vänerstranden och den innanförliggande fullåkersbygden. Fornlämningarna, som är av brons- och järnålderns karaktär ligger i nära kontakt med Segerstads nya och gamla kyrkby av medeltida ursprung. Kyrkbyarna och formlämningarna exemplifierar på ett osedvanligt tydligt sätt den bebyggelse- och ekonomiskhistoriska utvecklingen från fångstsamhälle till bondesamfund.

Beskrivning

Närmast den forntida vänerstranden vid Norsälvens utlopp ligger två fornlämningskoncentrationer som domineras av rösen, varav flera större, och fornborgar. På en åsrygg i det öppna odlingslandskapet innanför kuststräckan och i nära kontakt med Segerstad gamla kyrkby finns sammantaget fyra gravfält med högar och stensättningar. Vid Hanevik och nya kyrkan påträffas ytterligare ett gravfält i nära kontakt med betespräglade strandängar av hög ålder. Socknen som är av medeltida ursprung med bevarade lämningar av medeltidskyrka och begravningsplats har hyst flera hemman som

tillhört Vadstena Birgittinerkloster vilka vid reformationen till föll kronan. Gårdar som Stora Årsås och Årtan har utgjort militieboställen. Flertalet hemman representerar emellertid 1700- och 1800-talens medelstora och större gårdsbruk och återfinns i välbevarat utförande. Detta gäller särskilt den oskiftade kyrkbyn av radbykaraktär med tidsenliga man- och driftsbyggnader i nära kontakt med byvägen.

Kulturhistoriskt värde

Segerstadshalvön med fornlämningar och medeltida kyrkby utgör ett stycke välbevarad slättbygd med en bebyggelse- och odlingskontinuitet som återgår till forntiden. Fornlämningarnas karakteristiska form och lokalisering i nära kontakt med den i tidsenligt utförande bevarade 1700- och 1800-talsbebyggelsen i kyrkbyn åskådliggör här tydligare än på andra ställen i länet den successiva övergången från jakt- och fångstsamhället till bondesamhällets konsolidering.

Hot

Ej specificerat

Skydd

- Kyrkan och begravningsplatsen utgör kyrkliga kulturminnen enligt Kulturminneslagen (KML).
- Fornlämningarna inom området äger skydd enligt KML.

Avsikter och åtgärder

Nybebyggelse utöver jordbrukets behov och förändringar av befintlig bebyggelse behandlas restriktivt. Kalavverkning samt omföring av jordbruksmark till skogsmark bör ej tillåtas.

Riksantikvarieämbetets värdetext (1996)

Motivering

Centralbygd med osedvanligt många och formmässigt varierade förhistoriska gravar.

Uttryck för riksintresset

Fullåkersbygd med runda, rektangulära, kvadratiska och oregelbundna rösen, stensättningar och högar, två treuddar, domarring, stenkrets, ensamliggande, i gravgrupper samt sex gravfält och två fornborgar och Segerstads gamla kyrkby av oskiftad radbykaraktär.

Övrigt

Riksintresset Segerstad överensstämmer kulturmiljön Segerstad (123) enligt kulturmiljöprogrammet för Värmlands län.

Referenser

- Kulturminnesvårdens riksintressen i Värmlands län, Länsstyrelsen 1980.

Ändringsinformation

Datum, kommentar:

- 2007-11-05: Huvuddelen av informationen hämtad från 1988 års beskrivning av riksintressen i Värmlands län.
- 2007-12-10: Beskrivningen av områdets skydd ändrad till aktuella förhållanden och gällande lagstiftning.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor via telefon eller e-post. Telefonnummer och e-postadress finns längst ner på första sidan.